

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Igor Zgoliński (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marek Siwek

SSN Paweł Kołodziejski

w sprawie **A. K.** ,

skazanego z art. 284 § 2 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 16 kwietnia 2025 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść skazanego
od prawomocnego wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w Siemianowicach
Śląskich z dnia 18 grudnia 2024 r., sygn. akt II K 437/24,

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Rejonowemu Siemianowicach Śląskich do ponownego
rozpoznania.**

Paweł Kołodziejski

Igor Zgoliński

Marek Siwek

UZASADNIENIE

A. K. został oskarżony o to, że:

1. w dniu 24 czerwca 2024 r. w S., przy ul. B., dokonał przywłaszczenia
powierzonej mu rzeczy ruchomej w postaci pojazdu B.1 koloru czarnego, nr

rej. [...], czym spowodował stratę na kwotę 2000 zł, na szkodę S. M. , przy czym czynu tego dopuścił się w warunkach powrotu do przestępstwa opisanego w art. 64 § 1 k.k., tj. o czyn z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.,

2. w okresie od dnia 24 czerwca 2024 r. do dnia 16 lipca 2024 r. ukrywał dokument w postaci dowodu rejestracyjnego o serii i numerze blankietu [...] przypisanego do pojazdu B. koloru czarnego, nr rej. [...], tj. o czyn z art. 276 k.k.

Wyrokiem nakazowym z dnia 18 grudnia 2024 r., sygn. akt II K 437/24, Sąd Rejonowy w Siemianowicach Śląskich uznał A. K. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu opisanego w pkt 1, za który skazał go wymierzając określoną w art. 34 § 1 i 1a pkt 1 k.k. i art. 35 § 1 k.k. karę roku ograniczenia wolności, polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym; uznał nadto A. K. za winnego zarzucanego mu czynu opisanego w pkt 2, za który skazał go wymierzając określoną w art. 34 § 1 i 1a pkt 1 k.k. i art. 35 § 1 k.k. karę sześciu miesięcy ograniczenia wolności, polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym, a następnie wymierzył oskarżonemu karę łączną roku i 4 miesięcy ograniczenia wolności, polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym. Wyrok nie został zaskarżony przez żadną ze stron i stał się prawomocny 31 grudnia 2024 r.

Od tego orzeczenia kasację w trybie art. 521 § 1 k.p.k. wywiódł na niekorzyść skazanego Prokurator Generalny, zarzucając:

1. rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie prawa karnego procesowego, tj. art. 500 § 1 i 3 k.p.k., polegające na wydaniu wobec A. K. w dniu 18 grudnia 2024 r. wyroku w postępowaniu nakazowym mimo, iż wina oskarżonego oraz okoliczności popełnienia zarzucanego mu w akcie oskarżenia czynu z art. 276 k.k. budziły wątpliwości wobec zaniechania uwzględnienia w opisie ustawowego znamienia wymienionego występku „którym nie miał prawa wyłącznie rozporządzać”, co powodowało konieczność rozpoznania sprawy na rozprawie w celu wyjaśnienia wskazanych wątpliwości

- i ewentualnego dokonania modyfikacji opisu czynu, a co w efekcie, z rażącym naruszeniem również art. 504 § 1 pkt 4 k.p.k. doprowadziło do wadliwego określenia znamion czynu przypisanego przez sąd w wyroku skazującym,
2. rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie prawa karnego materialnego, tj. art. 37a § 1 i 2 k.k., polegające na wymierzeniu za przestępstwo zakwalifikowane z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., przy zastosowaniu art. 37a § 1 k.k., kary roku ograniczenia wolności, polegającej na wykonywaniu nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym, podczas gdy z brzmienia art. 37a § 2 k.k. jednoznacznie wynika, że przepisu art. 37a § 1 k.k. nie stosuje się m.in. do sprawców określonych w art. 64 § 1 k.k.

W konsekwencji tych zarzutów autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Siemianowicach Śląskich do rozpoznania w postępowaniu zwyczajnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się zasadna w stopniu oczywistym, gdyż zaskarżony wyrok nakazowy zapadł z rażącym naruszeniem przepisów prawa karnego procesowego i materialnego wskazanych w petitum tego środka zaskarżenia. Trafnie zwrócił uwagę skarżący, odwołując się do wybranych judykatów Sądu Najwyższego, na istotę procedowania w trybie nakazowym. Jest ono dopuszczalne przede wszystkim wówczas, gdy analiza zebranego w postępowaniu przygotowawczym materiału dowodowego nie nasuwa wątpliwości co do zasadności oskarżenia. Jest to instytucja prawa karnego procesowego, zastrzeżona przez ustawodawcę do najbardziej oczywistych przypadków, w których zebrany materiał dowodowy pozostaje na tyle jednoznaczny, że uprawnia do kategorycznych wniosków co do winy i okoliczności popełnienia zarzuconego czynu. Owa kategoryczność dotyczyć musi każdego aspektu oceny prawnej inkryminowanego zachowania, a więc realizacji przez oskarżonego wszystkich znamion zarzuconego mu czynu wymienionych w konkretnym przepisie typizującym dane przestępstwo, jak również wyczerpania pozostałych warunków odpowiedzialności karnej, ujętych w części ogólnej Kodeksu

karnego, gdyż niemożliwe jest dokonywanie w tym trybie zmiany opisu czynu lub jego kwalifikacji. Przypisany oskarżonemu w wyroku nakazowym czyn powinien odpowiadać w pełni czynowi przyjętemu przez oskarżyciela w skardze (zob. np. wyrok SN z dnia 28 lutego 2023 r., I KK 437/22).

Wyrokując w trybie nakazowym Sąd Rejonowy w Siemianowicach Śląskich nie dostrzegł tego, że w opisie zarzuconego oskarżonemu czynu z art. 276 k.k. zaniechano uwzględnienia ustawowego znamienia tego występk. W przepisie tym mowa jest o dokumencie, co do którego sprawca nie posiada prawa wyłącznego rozporządzania, co nie zostało ujęte w zarzucie. Implikowało to zatem wątpliwości w rozumieniu art. 500 § 1 i 3 k.p.k. w zakresie winy A. K. i okoliczności popełnienia tego czynu. Z tej przyczyny zastosowanie trybu nakazowego w niniejszej sprawie nie było dopuszczalne, ponieważ dopiero po przeprowadzeniu postępowania dowodowego orzekający sąd winien zweryfikować zasadność zarzutu z art. 276 k.k. i w przypadku potwierdzenia popełnienia tego czynu uzupełnić jego opis poprzez przypisanie oskarżonemu, że w okresie od dnia 24 czerwca 2024 r. do dnia 16 lipca 2024 r. ukrywał dokument w postaci dowodu rejestracyjnego o serii i numerze blankietu [...] przypisanego do pojazdu B. koloru czarnego, nr rej. [...], którym nie miał prawa wyłącznie rozporządzać. Tylko w takim przypadku nie miałyby miejsca dekompletacja znamion widoczna w opisie czynu. Słusznie podniósł autor kasacji, że brak tego znamienia stanowił także rażące naruszenie art. 504 § 1 pkt 4 k.p.k., który stanowi, że wyrok nakazowy powinien zawierać między innymi dokładne określenie czynu przypisanego oskarżonemu, ze wskazaniem zastosowanych przepisów ustawy karnej. Wymóg ten rozumieć należy jako obowiązek niepomijania w opisie czynu żadnego elementu, od którego uzależnione jest uznanie danego zachowania za bezprawne. Nie jest zatem dopuszczalne skazanie osoby, której nie przypisano zachowania odpowiadającego określonym w ustawie wszystkim znamionom danego typu czynu zabronionego (zob. np. wyrok SN z dnia 26 marca 2019 r., sygn. akt V KK 109/18, wyrok SN z dnia 8 lipca 2021 r., sygn. akt II KK 154/21). Choć zawarte w powyższych judykatach rozważania dotyczą wymogów określonych w art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k., pozostają one w pełni aktualne również w zakresie obowiązku dokładnego określenia czynu w postępowaniu nakazowym, zgodnie z art. 504 § 1 pkt 4 k.p.k.

Z tych względów nie budzi wątpliwości, że opis zarzucanego oskarżonemu czynu z art. 276 k.k. nie spełniał ustawowych wymogów określonych w art. 313 § 2 k.p.k., zaś czynu przypisanego przez sąd nie spełniał wymogów określonych w art. 504 § 1 pkt 4 k.p.k.

Nie była to wszelako jedyna stwierdzona wadliwość tego orzeczenia. Drugie z uchybień dotyczyło orzeczenia o karze za czyn z art. 284 § 2 k.k., którego oskarżony miał się dopuścić w warunkach określonych w art. 64 § 1 k.k. Na podstawie nowelizacji - art. 1 pkt 5 ustawy z dnia 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2022.2600), od dnia 1 października 2023 r. przepis art. 37a § 2 otrzymał następujące brzmienie: „przepisu § 1 nie stosuje się do sprawców określonych w art. 64 § 1 lub do sprawców, którzy popełniają przestępstwo działając w zorganizowanej grupie albo związku mających na celu popełnienie przestępstwa lub przestępstwa skarbowego, sprawców przestępstw o charakterze terrorystycznym i sprawców przestępstwa określonego w art. 178a § 4”. Przepis tej treści obowiązywał zarówno w dacie czynu - 24 czerwca 2024 r., jak również w dacie orzekania - 18 grudnia 2024 r. Kwalifikacja prawna zarzucanego A. K. czynu z art. 284 § 2 k.k. została natomiast prawidłowo uzupełniona o art. 64 § 1 k.k., gdyż faktycznie zachodziły niezbędne ku temu okoliczności. Wyrokiem z dnia 8 marca 2021 r. Sąd Rejonowy w Chorzowie, sygn. akt II K 940/20, uznał bowiem A. K. za winnego dokonania czynów z art. 278 § 1 k.k. i art. 233 § 1 k.k., za które wymierzył kary po 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę łączną 10 miesięcy pozbawienia wolności (k. 97-98). Orzeczoną karę pozbawienia wolności A. K. odbył w okresie od 22 kwietnia 2023 r. do 13 lutego 2024 r. (k. 99). Oznacza to, że zastosowanie w niniejszej sprawie wobec A. K. konstrukcji prawnej określonej w art. 37a § 1 k.k. nie było z tego powodu dopuszczalne.

Każde z omówionych wyżej uchybień należało ocenić jako rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego materialnego oraz procesowego (art. 523 § 1 k.p.k.), których wystąpienie musiało skutkować wydaniem orzeczenia kasatoryjnego. Zachodzi aktualnie konieczność przeprowadzenia przewodu sądowego w niniejszej sprawie, celem wydania orzeczenia wolnego od stwierdzonych mankamentów.

[J.J.]

[a.ł.]

Paweł Kołodziejski

Igor Zgoliński

Marek Siwek